

## BESZÁMOLÓ

### a Szerzői Jogi Szakértő Testület 2016. évi működéséről

#### *I. A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezeti és működési rendje*

A Szerzői Jogi Szakértő Testület (a továbbiakban: a Testület vagy SZJSZT) a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szt.) 101. §-ának (1) bekezdése szerint a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (a továbbiakban: SZTNH) mellett működik. A Testület tagjait az igazságügyért felelős miniszter a kultúráért felelős miniszterrel egyetértésben ötéves időtartamra nevezi ki. A legfeljebb kétszáz fős Testületnek, illetve a Testület tizenöt tagú elnökségének és elnökének a kinevezésére vonatkozóan a Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. r.) 2. és 3. §-a tartalmaz további rendelkezéseket.

#### *II. Elnökségi ülések*

A Testület működését [a Korm. r. 4. §-ának (3) bekezdése alapján] figyelemmel kíséző és értékelő Elnökség, amelyet a Korm. r. és az Ügyrend szerint évenként legalább egy alkalommal kell összehívni. Az elnökség 2016 folyamán egy alkalommal tartott ülést (2016. június 23.). Az elnökségi ülés jegyzőkönyvét az *I. számú melléklet* tartalmazza.

#### *III. Megkeresések, illetve megbízások és az azok alapján született szakértői vélemények*

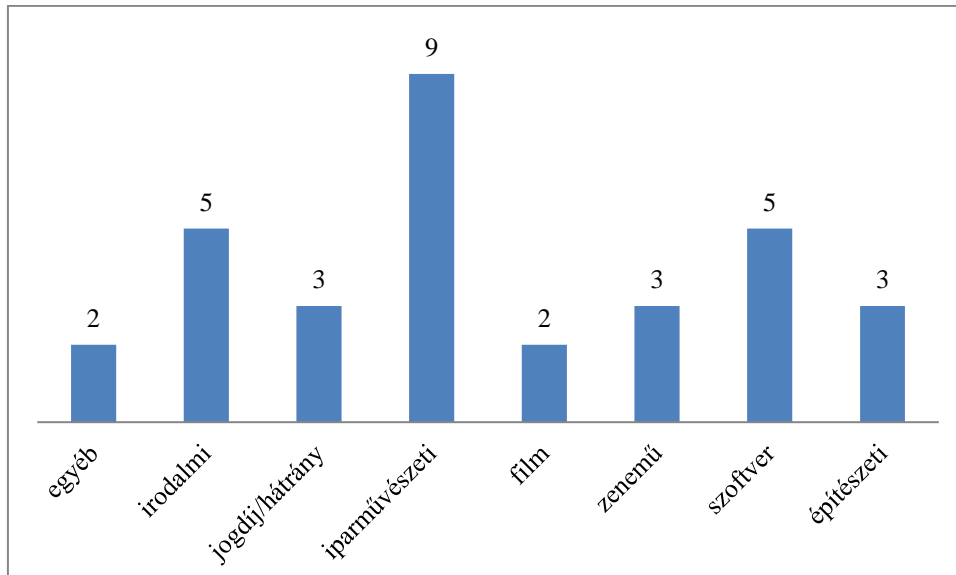
Az Szt. 101. §-ának (1) és (3) bekezdése, illetve a Korm. r. 1. §-a alapján, a Testület szerzői jogi jogvitás ügyekben felmerülő szakkérdésekben a bíróságok és más hatóságok megkeresésére, illetve – a felhasználási jog gyakorlásával kapcsolatos kérdésekben – peren kívüli megbízás alapján ad szakvéleményt.

2016-ban összesen 33 szakvélemény-adásra irányuló felkérés, kirendelés, illetve árajánlat-kérés érkezett a testülethez. Az évben elkészült szakértői vélemények száma 26 volt, ebből 5 az előző évről áthúzódott ügyben készült, további kiegészítő szakvélemények száma pedig 6 volt. 14 ügyben bíróságok (járásbíróságok, törvényszékek), 5 ügyben nyomozóhatóságok kirendelése alapján, 12 ügyben megbízás alapján (ügyvédi irodák, helyi önkormányzatok, magánszemélyek és gazdasági társaságok) készültek szakértői vélemények. A szakértői vélemények elkészítésében 66 szakértő vett részt.

A szerzői és kapcsolódó jogok széles spektrumát felölelő szakvélemények a leggyakrabban az alkalmazott grafikai és iparművészeti alkotásokkal (9), szak- és szépirodalmi művekkel (5), szoftverekkel (5), építészeti alkotásokkal (3), valamint a zeneművekkel (3) kapcsolatos szakkérdésekre adtak választ. 2016-ban csupán néhány szakvélemény foglalkozott az audiovizuális művekkel és az on-line felhasználásokkal. Többször fordultak azonban a Testülethez a vagyoni hátrány, illetve a kár mértékének meghatározása miatt. A kirendelések és megbízások között figyelemreméltó az alkalmazott grafikai és iparművészeti alkotásokkal

kapcsolatos szakvélemények számának növekedése, amelyek többnyire kereskedelmi forgalomba szánt használati tárgyakra, termékekre vagy termékcsomagolásra vonatkoztak. Külön megbízás érkezett az összekapcsolt művek védelmi idejének tárgyában.

### A szakvélemények műtípusok szerinti megoszlása



Az SZJSZT által 2016-ban ellátott ügyekre vonatkozó kimutatást a 2. számú melléklet tartalmazza.

Az Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemlében 13 szakvélemény jelent meg 2016-ban.

A Magyar Szerzői Jogi Fórum Egyesülettel és a Magyar Iparjogvédelmi Egyesület Szerzői jogi tagozatával közösen az SZJSZT 2016. december 5-én szerzői jogi ankétot szervezett. A rendezvény témája az Európai Bizottság szerzői jogi reformcsomagja volt.

#### ***IV. Néhány tipikus, illetve jelentősebb ügy***

##### **1. SzJSzT-08/16. Jogszabály által kötelezővé tett biztonsági elemzés jogi védelme**

A NAV kirendelése alapján eljáró tanács feladata volt állást foglalni biztonsági felülvizsgálat eredményeként módosított biztonsági elemzés szerzői jogi megítélésében. A tényállás szerint egy korábbi (Eredeti) biztonsági elemzés felhasználásával a gyanúsított 13 biztonsági elemzést készített. Ezért vált szükségessé annak eldöntése, hogy az Eredeti biztonsági elemzésből átvett eredeti szövegrészek, ábrák, táblázatok önmagukban (szerkezetükre, felépítésükre, jellegükre tekintettel) rendelkeznek-e olyan egyéni, eredeti jelleggel, amely megalapozza a szerzői jogi védelmüket.

Az eljáró tanács megállapította, hogy az Eredeti mű egészében egyéni, eredeti jelleggel rendelkezik, ebből következően szerzői jogi védelem alatt áll. Az egyéni jelleg vizsgálata során az eljáró tanács kifejtette, hogy „kétségtelen tény, hogy a vizsgált mű tartalmát illetően részletes előírásokat tartalmaznak a jogszabályok, azonban ezek az előírások a súlyos káresemény elhárítási tervben (SKET-ben) kötelezően megjelenítendő adatokra vonatkoznak, és egészében nem korlátozzák a szerző szabadságát abban, hogy e kötelező tartalmi elemeket,

illetve az azon túli gondolatokat milyen formában fejezik ki. Mindebből az ugyan nem következik, hogy akár a jogszabály által előírt kötelező adatok, akár az elemzés ugyancsak kötelezően meghatározott szerkezete, akár a kötelező elemeken túl megjelenített egyéb adatok önmagukban szerzői jogi védelem alatt állnának, de ezen adatok sajátos kifejezése elméletileg is alkalmas a szerző egyéniségének megjelenítésére, és az Eredeti mű egésze vonatkozásában ez konkrétan is megállapítható.”

Az eljáró tanács szerint a mű egészének egyéni, eredeti jellegének megállapítása mellett külön és tételesen kell elvégezni annak vizsgálatát, hogy a műből felhasznált részletek a mű azonosítható részének minősülnek-e vagy sem. Erre szerintük azért van szükség, mert a szerző kizárólagos joga kiterjed a mű valamely azonosítható részének bármilyen felhasználására is. A vizsgálat eredményeként az eljáró tanács megállapította, hogy például egy kockázati mátrix és a mátrix értékeinek az elemzése, a műben használt kifejezések táblázata, és az úgynevezett definíciók-meghatározások rész – amely sokszor külföldi vagy hazai jogszabályok meghatározásait veszik át – nem minősül az Eredeti mű azonosítható részének. Az eljáró tanács külön megvizsgálta azt is, hogy egyes táblázatok gyűjteményes műként, esetleg adatbázisként védelem alatt állhatnak-e, azonban megítélésük szerint az adott táblázatok, sem azok összeválogatásuk, sem pedig azok elrendezettségük okán nem minősülnek gyűjteményes műnek.

A szakvélemény összefoglalóan értékeli a tanácsadói és szakértői piacon megfigyelhető azon jelenséget, hogy rendszeresen kérdésessé válik a megrendelésre elkészített tanulmányok, elemzések szerzői jogi védelme. Az eljáró tanács szerint „ennek alapvető oka, hogy az elemzések, tanulmányok elsődleges értékét nem csupán az abban szereplő – esetenként önmagukban is rendkívül értékes – adatok, hanem az adatok kinyerésére, értékelésére használt módszertanok adják. A tanulmányokat, elemzéseket készítő szakemberek és vállalkozások elsődleges üzleti érdeke az, hogy az elemzésekben szereplő minden elem hasznosítására – kifejezetten közjük érve az adatokat és módszertanokat is – kizárólagos felhasználási jogosultságot, vagyis másként kifejezve jogi monopóliumot hozzanak létre. A szerzői jog azonban nem biztosít a szellemi tevékenység útján elérhető valamennyi eredmény számára ilyen védelmet.”

Az eljáró tanács a vizsgálatok során arra jutott, hogy több ponton is igazolható az Eredeti mű engedélyköteles felhasználása.

## **2. SZJSZT-13/16 – Versszerkezet, rímforma, szóhasználat és stílusjegyek átvétele; versparódia**

A Fővárosi Törvényszék két vers összehasonlítását kérte a Testülettől. Az eljáró tanács feladata volt annak megállapítása, hogy az alperes által írt versek szerkezetét, rímformáját, szóhasználatának stílusát figyelembe véve tekinthető-e a felperes elhunyt hozzátartozója verseinek átírt, eltorzított változatának. A tényállás szerint alperes átírta felperes „édesanyja gyermekverseit és ezekkel nagyközönség előtt szerepel. Álláspontja szerint az átírt versek durva, trágár stílusa sérti a felperes elhunyt édesanyjának hírnevét[,] becsületét. Előadta, hogy az alperes senkitől nem kért engedélyt a gyermekversek átírására. Előadta továbbá, hogy az alperes más szerzők műveit is az édesanyja sajátos stílusában átírja, és az édesanyja műveként jelöli meg a műsorában.”

A Testület nevében eljáró tanács a feltett kérdésekre tekintettel kizárólag azt vizsgálta, hogy „a forrásművek és a vitatott, alperesi művek között szerkezetüket, rímformájukat, szóhasználatukat és stílusjegyeiket tekintve megállapítható-e bármilyen, szerzői jogilag releváns összefonódás, mely a szerzői jogsértést megalapozza.” Így a tanács előbb a művek

egyéni, eredeti jellegét, majd a felhasználás állítólagos megtörténtét, végül a szabad felhasználás lehetőségét vizsgálta.

Az eljáró tanács megállapította, hogy alperes és felperes édesanyja versei is egyéni, eredeti jellegű művek, ezért önállóan szerzői jogi védelemben részesülnek. A stílust illetően a szakvélemény kijelentette, hogy a felperes édesanyját „megelőzően más alkotók is alkalmaztak már a két érintett versben is használt rímformákat vagy épp szavakat. A szerzői jog kizárólag azokat az egyéni, eredeti műveket részesíti védelemben, melyek a szerző saját szellemi alkotásai, és amelyeket nem más, korábban már létező előképekből vett át szolgai módon.” A tanács ugyancsak megállapította, hogy „az alperes által írt, felperes által vitatott két vers ugyancsak egyéni, eredeti jellegű műnek tekinthető, melyet a témaválasztáson felül e témák – gunyoros, humoros – kidolgozásában, a kifejezés egyéniségében és egyediségében érhetünk tetten.” A versek elemzését követően az eljáró tanács megállapítása szerint szerzői jogi értelemben vett felhasználás nem történt, hozzátették azonban, hogy „[a]mennyiben az alperes a forrásművekhez nyúlt, azokat csakis ötletek átvétele, inspiráció gyűjtése, valamint a szakvélemény által nem vizsgálta, a nyilvános előadások humoros közegének a megteremtése érdekében tette. Az alperesi magatartás tehát nem eredményezte a forrásművek átírását, eltorzítását.”

A tanács emellett, hogy hivatkozott az SZJSZ-16/2008. szakvéleményre és az irányadó kommentárra is, utalt az Európai Unió Bíróságának a C-201/13 számú, úgynevezett *Deckmyn-ügyben* hozott előzetes döntésére. Az EUB az INFOSOC irányelv „paródia célú korlátozásának/kivételének az értelmezésével kapcsolatban rögzítette, hogy az uniós jog alapján megengedettnek kell tekinteni az olyan felhasználásokat, ahol a másodlagos mű valamely korábbi mű segítségével [„parody with”], de nem azt kigúnyolva [„parody of”] hoz létre egy paródiát.” Mindezek alapján az eljáró tanács megerősítette azon véleményét, hogy „a jelen szakvéleménnyel érintett művek legfeljebb a stílusparódia erejéig állnak egymással átfedésben.”

### **3. SZJSZT-30/16. Ipari tervezőművészeti alkotás szerzői jogi védelme**

A megbízás alapján eljáró tanács feladata volt megállapítani egy utasváróról, hogy egyéni és eredeti jellege folytán szerzői jogi védelem alá tartozik-e, és összehasonlítani egy másik termékkel.

Az eljáró tanács könnyen megállapította, hogy a Q. fantázianevű utasváró esztétikai, művészi összbenyomás alapján ipari tervezőművészeti alkotás kategóriába tartozik, tehát egyéni, eredeti jellegű szerző műnek minősül. „Általában elmondható, hogy egy ilyen jellegű tárgy kialakításánál az alkotói szabadság alapvetően adott. Ilyen döntések közé tartozhat többek között az utasváró szerkezetének formai kialakítása, vonalvezetése (pl. szögletes, boltíves tetőszerkezet), a használt anyagok megválasztása (pl. fém, fa, üveg) és színvilága, valamint az ülési lehetőség kiválasztása (pl. különálló fapad, talajon rögzített fémülőkék), továbbá az oldalüvegek díszítése (pl. grafikai, képzőművészeti megoldásokkal, figuratív, absztrakt módon, funkcióval és anélküli díszítőelemekkel, térbeli és síkbeli módon stb.).

[...] A Q. utasváró egyéni, eredeti jellegét egyrészt az oldalfalak és a hátfal üvegfelületein végigfutó dekoratív és figyelemfelhívó fehér színű csíkozás, másrészt az ülőpad hosszával megegyező méretű, a pad mögötti hátfalra szerelt, fából készülő árnyékvető lécek alkalmazása alapozza meg. ... Ezek az elemek, funkcionális értékeik mellett, esztétikailag jelentősen hozzájárulnak az utasváró művészi összbenyomásához, és együttesen markáns, könnyen felismerhető, egyéni és egyedi karaktert adnak a terméknek.” Ezt követően az eljáró tanács megvizsgálta, hogy ezek a beazonosított egyéni, eredeti elemek mennyiben köszönnek vissza a – Megkereső állítása szerint 2015-ben megvalósult – D. utasváró kialakításában. „Az eljáró

tanács megállapítja, hogy esztétikai, művészeti összbenyomás alapján a két utasváró szinte azonosnak tekinthető.” A korábban említett fehér csíkozás és lécezős megoldás „mind anyaghasználatban, mind formai megoldásban szinte egy az egyben visszaköszön a D. utasváróban. Ennek magyarázata a rendelkezésre álló viszonylag tág körű alkotási tér, valamint, hogy az azonosság fennállása miatt nem valószínűsíthető, hogy a D. utasváró tervezője a Megbízó tervétől függetlenül jutott volna ugyanarra az esztétikai megoldásra.”

Mindezek alapján a tanács megállapította, hogy D. utasváró sértheti a Megkereső Q. fantázianevű termékéhez fűződő szerzői jogait.

#### ***V. Változás a Testület vezetésében***

2016. október 18-án id. dr. Ficsor Mihály lemondott az SZJSZT tiszteletbeli elnöki címéről és elnökségi tagságáról. Az elnökségi tagság megüresedésére tekintettel az SZTNH megtette a szükséges intézkedéseket az új elnökségi tag kinevezésére, amelyre előreláthatóan 2017 tavaszán kerül sor.

Budapest, 2017. május 5.

Dr. Győri Erzsébet  
a Testület elnöke

Mellékletek:

- 1) A 2016. évben tartott elnökségi ülés jegyzőkönyve
- 2) A megkeresések és megbízások listája

\* \* \*

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 5. §-ának (3) bekezdésében foglaltak alapján a beszámolóval egyetérttek.

Budapest, 2017. május 10.

dr. Łuszcz Viktor  
a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának  
elnöke